

7/18

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300-130
Konu : Yazılı Soru Önergesi

1495

27 OCAK 2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 13.12.2002 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/18-107/882 sayılı yazısı.

Gaziantep Milletvekili Sayın Nurettin AKTAŞ'ın tarafıma tevcih ettiği 7/18-107 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği, DSİ Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mta

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (6 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

**GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ SAYIN NURETTİN AKTAŞ'IN 7/18-107 ESAS
NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/18-107)**

Soru 1 :

DSİ bünyesinde; ikili ve kredili anlaşmalarla verilen büyük çaplı (yaklaşık 10 milyar dolar) işlerle ilgili olarak;

-Bu kapsamda kaç iş verilmiştir? Bu işler verilirken serbest rekabet gözetilmiş midir?

Cevap 1 :

Hükümetler arası ikili işbirliği çerçevesinde tamamı kredili olarak ilk önce Türkiye-Avusturya protokolunda yer alan Karkamış barajı ve HES'in 31/08/1992 tarihinde anlaşması imzalanmış ve en son olarak da Türkiye-Hollanda protokolu kapsamında 03/10/2000 tarihinde Kralkızı-Dicle I.merhale cazibe sulaması 3. kısım, Kralkızı-Dicle II.merhale P3 pompaj sulaması ve Şanlıurfa-Bozova pompaj sulaması 2. kısım projelerinin anlaşması imzalanmıştır. 03/10/2000 tarihinden itibaren herhangi bir ikili işbirliği anlaşması imzalanmamıştır.

Karkamış barajı ve HES projesi zamanından önce tamamlanarak enerji üretimine alınmıştır.

Hükümetlerarası ikili işbirliği kapsamında yürütülen işler:

Deriner, Borçka, Muratlı ve Ermenek baraj ve HES'leri ile Yaylak Ovası Sulama Projesi ve Bozova Pompaj Sulaması I.Kısım inşaatları da planlandığı şekilde sürdürülmektedir. Ayrıca; Hakkari, Alpaslan II ve Konaktepe baraj ve HES'lerinin kesin proje yapımlarına devam edilmektedir. Kıbrıs'a Anamur Dragon Çayı'ndan Boru ile Su Götürme Projesinin mühendislik hizmetlerine de Bakanlar Kurulu'nun kredi anlaşmasını onamasından sonra devam edilecektir.

Geriye kalan muhtelif safhalardaki projeler aşağıda belirtilmiştir.

Enerji sektörü kapsamında yürütülen;

Artvin, Bağlık, Bayram, Beyhanı, Taşoba-Elmalı barajları ve Büyükdüz HES, Cizre, Çetin, Çukurca, Dereköy barajı ve Demirkapı HES, Doğanlı, Durak, Eriç, Fındıklı-Arhavi, Gürsöğüt, Ilısu, Kaleköy, Kargı, Laleli, Mut, Pervari ve Yusufeli baraj ve HES'leri,

Tarım sektörü kapsamında yürütülen;

Mardin Ceylanpınar Sulaması 1. Kısım, Mardin Ceylanpınar Cazibe Sulaması 2. Kısım, Mardin Ceylanpınar Cazibe Sulaması 3. Kısım, Kralkızı-Dicle Cazibe Sulaması 2. Kısım, Kralkızı Cazibe Sulaması 3.Kısım, Kralkızı-Dicle P4 Pompaj Sulaması, P3 Pompaj Sulaması 1. Kısım ve 2. Kısım, Şanlıurfa Bozova Pompaj Sulaması 2. Kısım, Suruç Ovası Pompaj Sulaması, Samsat Pompaj Sulaması 2. Kısım işlerinin çeşitli safhalarda müzakerelerine devam edilmektedir.

Tarım, enerji ve hizmetler sektörlerinde yer alan projelerden hükümetlerarası ikili işbirliği kapsamında hükümetlerarası ikili işbirliği anlaşmalarına ve Bakanlar Kurulu'nun yetkilendirmesine dayanılarak, karşı tarafın tespit ettiği yabancı ve yerli firmaların oluşturduğu konsorsiyumla bu konsorsiyumun teknik ve mali güç bakımından uygun bulunması nedeniyle doğrudan müzakere yolu ile yapılmıştır. Nitekim böyle bir anlaşma zemini bulunamadığı için görüşmeleri üç yıl süren ve Türkiye'nin 2.büyük barajı niteliğinde olan Ilısu barajının sözleşmesinin akdedilmesine imkan bulunamamıştır.

Sonuç olarak hükümetler arası ikili işbirliğinde yer alan işler, söz konusu protokollara göre ve ihale kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulu'ndan yetki alınmak suretiyle hükümetimizin muhatabının tespit ettiği yabancı ve yerli firmaların oluşturduğu konsorsiyumla doğrudan müzakere yoluyla ihale edilmiştir.

Soru 2 :

-Bu işleri alan firmalar Türkiye'deki ortaklarını hangi kriterlere göre seçmişlerdir? Yerli ortakların belirlenmesinde siyasilerin etkisi olmuş mudur?

Cevap 2 :

İşleri yapacak olan pilot firma ile birlikte Türk ortakları ikili işbirliği yapılan hükümetlerin yetkilileri tarafından tespit edilerek ve büyükelçilikleri aracılığıyla bildirilmektedir.

DSİ Genel Müdürlüğü'nce, muhataplarınca önerilen konsorsiyumun söz konusu işleri yapmaya teknik ve mali güç bakımından yeterli olup olmadıkları incelenmektedir.

Soru 3 :

-Proje ve imalat ihalelerinin fiyatlandırılmasında hangi kriterler uygulanmış ve nasıl pazarlık yapılmıştır?

Cevap 3 :

İkili işbirliği kapsamında yaptırılmakta olan işlerin keşifleri DSİ Birim Fiyatları, DSİ Birim Fiyatlarında olmayan kalemler ise diğer kurum ve kuruluşların birim fiyatlarından eğer orada da yoksa piyasa araştırması yapılarak tespit edilmiştir. Teknik ve mali görüşmeler Genel Müdürlük Makamı Onayı ile sulama, enerji ve hizmetler sektörü projelerini yürüten birimlerde oluşturulan muhtelif ihtisas grupları (Planlama, proje, ihale, tatbikat, makine, elektrik, v.b.) ile Maliye Bakanlığının DSİ Maliye Başkanlığı ve DSİ Hukuk Müşavirliği'nin temsilcilerinden oluşturularak teşkil edilen bir komisyon marifetiyle uzun zaman sürecinde (en az 12 ay) ve çok sayıda yapılan toplantılar sonucunda etüd ve planlama çalışmaları, kesin proje ve özel teknik şartnamede belirtilen hususlar çerçevesinde yürütülerek anlaşmaya varılması halinde oluşturulan sözleşme taslağı Bakan onayı alındıktan sonra kredi görüşmeleri için Hazine Müsteşarlığına gönderilmektedir.

Soru 4 :

-Yapımcı firmalar proje aşamasında rol almışlar mıdır?

Cevap 4 :

İnşaatı bitmiş veya halen devam eden işlerin projeleri hazır olduğu için yapımcı firmalar proje aşamasında yer almamıştır.

Projesi olmayan işler için ise, işin gerçekleştirilmesi iki aşamada ele alınmakta olup, ilk aşamada muhatap konsorsiyumla inşaata esas projelerin yapılması için sözleşme imzalanmaktadır.

İnşaatına geçilmiş tüm işlerde detay projeler sözleşmeleri gereği yapımcı firmalar tarafından Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün onayına sunulmaktadır.

Henüz projesi (ilk aşama) yapımcı firma tarafından yapılmış ve inşaatına başlanmış bir proje bulunmamaktadır.

Projelerin yapılması aşaması tamamlandıktan sonra, yapım işinden önce bu işler değerlendirilmeye alınacaktır.

Soru 5 :

-Projenin yapımı yabancı firmalara verildikten sonra, bu şirketler de bu işleri Türkiye'deki taşeronlara hangi fiyatlarla vermişlerdir?

Cevap 5 :

İşleri gerçekleştirecek olan konsorsiyumların; işleri taşeronlarına hangi fiyatlarla verdikleri DSİ Genel Müdürlüğü'nce bilinmemektedir. DSİ Genel Müdürlüğü imalat ve malzeme teminine yönelik taşeron seçimlerini teknik yönden işlerin sözleşmeleri çerçevesinde incelemekte ve uygun bulması durumunda onay vermektedir. Taşeron firmalarla DSİ Genel Müdürlüğü arasında sözleşme ilişkisi bulunmamaktadır.

Soru 6 :

-İkili anlaşmalarla verilmiş ve verilmek istenen işlerin Türkiye'ye maliyetleri nedir? Bu işler normal yollardan ihale edilseydi Türkiye'ye maliyeti ne olurdu? Bu aradaki fark nerelere gitmiştir?

Cevap 6 :

Hükümetler arası ikili işbirliği kapsamında tamamı kredili olarak ele alınan ve sözleşmesi bağlanan 11 adet işin, sözleşme bedelleri aşağıda verilmiştir.

Tarım sektörü projelerinden;

Yaylak Ovası Sulama Projesi (165 milyon \$), Bozova Pompaj Sulaması 1. Kısım (57,3 milyon \$+68,7milyon Euro) inşaatları,

Enerji sektörü projelerinden;

Karkamış barajı ve HES (176 milyon \$) inşaatı tamamlanarak enerji üretimine alınmıştır. Deriner (711 milyon \$), Borçka (332 milyon \$), Muratlı (215 milyon \$) ve Ermenek (539 milyon Euro) baraj ve HES'lerin inşaatları, Hakkari (6,875 milyon \$), Alpaslan II (6,980 milyon \$) ve Konaktepe (9,999 milyon \$), baraj ve HES'lerinin ise kesin proje yapımları,

Hizmetler sektörü projelerinden;

Kıbrıs'a Anamur Dragon Çayı'ndan Boru ile Su Götürme Projesinin Mühendislik Hizmetleri (9,5 milyon \$) işinin finansmanını teminen konsorsiyumca Koçbank+İş Bankası ortaklığının kredi mektubunu temin etmiştir. Kredi mektubu ve sözleşme dokümanları Hazine Müsteşarlığı'na gönderilmiş ve Hazine Müsteşarlığı olumlu görüş vererek kredi anlaşmasını Bakanlar Kurulu'na göndermiştir. Kredi anlaşması Bakanlar Kurulunca onandıktan sonra sözleşme dokümanları ve kredi mektubu, vize için Maliye Bakanlığı'na gönderilecektir.

Protokollara ve ihale kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulu'ndan yetki alınmak suretiyle konsorsiyumlarla doğrudan müzakere yoluyla ihale edilen bu işler, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre, kapalı teklifle ihale edilseydi, maliyetinin ne olabileceği pek çok varsayıma dayanacak bir tahmin olacaktır.

Halen teknik ve mali müzakereleri devam eden işlerin ise mutabakata varılması halinde maliyetlerin verilmesi mümkündür.

Ancak keşif bedelleri üzerinden örnek olması bakımından;

Gaziantep-Karkamış barajı ve HES projesinin ilk fiyat teklifi 256,7 milyon ABD Doları iken, DSİ keşif bedeli 177,588 milyon ABD Doları olarak tespit edilmiş, yapılan müzakereler sonucunda 176 milyon ABD Doları bedelle sözleşmeye bağlanmıştır.

Karaman-Ermenek barajı ve HES projesinin DSİ Genel Müdürlüğü'nce keşif bedeli 620 milyon Euro olarak tespit edilmiş, yapılan müzakereler sonucunda 539 milyon Euro bedelle sözleşmeye bağlanmıştır.